

Úrnapja

Kiv 24,3–8

A szövetség vére

Mózes ezután lejött (a hegyről), kihirdette a népnek az Úr minden szavát és minden parancsát. Az egész nép egy szívvvel felelte: „Az Úr minden szavát megtartjuk, amelyeket hozzánk intézett.” Ezután Mózes az Úr minden törvényét leírta. Másnap reggel a hegy lábánál felállított egy oltárt és tizenkét emlékoszlopot, Izrael tizenkét törzsének megfelelően. Azután megbízott fiatal izraelitákat, hogy égőáldozatot mutassanak be, és fiatal bikákat ajánljanak fel az Úrnak közösségi áldozatul. Mózes pedig vette a vér felét, és áldozati csészékbe öntötte, a vér másik felét az oltárra hintette. Utána vette a szövetség könyvét és felolvasta a népnek. Ők kijelentették: „Amit az Úr parancsol, azt követjük és megtartjuk.” Erre Mózes vette a vért, meghintette vele a népet és így szólt: „Ez annak a szövetségnek a vére, amelyet az Úr ezen feltételek mellett kötött veletek.”

Az úgynevezett Tízparancsolat kihirdetésének szertartását írja le a szöveg. Nincs előzetesen meghatározott rituálé, hiszen az összemita vallási emlékezetből hiányzott az a tapasztalat, amellyel a fogságból szabadult népet Isten és Mózes megajándékozta. Istennek és Mózesnek nem csupán az a célja, hogy egy elnyomó birodalomból megmentsen egy kisebb népcsoportot, hanem ennek a népcsoportnak olyan életformát kodifikáljon, amely a nagy birodalmak embertelenségeitől megóvja őket. Ennek a célnak felel meg ez a szertartás, amely kezdődik a törvények kihirdetésével, folytatódik a törvények rögzítésével. Minden azt szolgálja, hogy a dolgok furcsa egybeeséseként előállt közösségi érzést és az Istenre való nyitottságot konzerválja. Az eseményt először is emlékezetessé kell tenni Mózesnek, úgy ahogyan a nagy eseményeket emlékezetessé tették az Istennek bemutatott áldozatokkal. Az áldozat formája emlékeztet a tizenkét törzsrre, vagyis a kapott törvénynek a törzsi jog hagyománya fölé kell emelkedni. A kihirdetés után megtörténik a „szövetség könyvének”, feltehetően az írásban rögzített jogi kódexnek, a második kihirdetése, vagyis a felolvasása. Ezt követi az ünnepélyes fogadalomtétel a törvények követésére, az oltár és a nép meghintése a vérrel, amely az élet jele volt a szemitáknál. Ez azt szimbolizálja, hogy amint a nép megosztja életét az Istennel, úgy fogja megosztani Isten is az életét és vitalitását a néppel.

A sínai törvény kihirdetésének rituáléja az új közösségi szertartás minden későbbi elemét tartalmazza. A tanítás az egész közösségnek szól, és a rítusban is az egész közösség vesz részt. Nincs kiválasztott liturgikus vezető vagy papság. Mózes maga végzi a szertartást, és nem az általa létrehozott ároni papság reprezentánsa. Nincs szentély, amelyet létrehoztak volna, a hely, amelyen végzik nem Mózes, hanem az Isten által választott közlési hely, a Sínai-hegyi tábor, a hegy lábánál. Az esemény helye és módja nem szolgál stratégiai hadi célokat, hanem kizárólagos célja Isten tisztelete és az Isten törvényei iránti fogékonyság érzésének kollektív megerősítése. Az egész liturgia lényege, hogy érezzék, a törvények által új néppé lesznek.

A kollektivitás fontos szempont ebben a liturgiában, és a szövetségre épülő szemita gondolkodásban a nép kollektivitása felülírta a kisebb közösségek összetartását. A liturgia fontos célja a kollektív szempont érvényesítése és megerősítése. Ezen túlmenően világos előttük, hogy a közösség csak akkor működik, ha ennek a közösségnek Isten is a tagja, és nemcsak az emberek. Ettől válik ez a közösség vallási közösséggé, és az embercsoport vallási csoporttá.

Nagy kérdés, hogy mikor és hogyan képesek az emberek közösséget alkotni. A közösséget létrehozó eszme egyben minősíti is a létrejött közösséget. Ha nemzeti vagy vérségi alapon történik, akkor az csak nemzeti közösség vagy nemzet lesz. Szakrális hittel őrizni kezdi a nemzeti jellegzetességeket és célokat. Ha politikai érdekek teremtik meg a közösséget, akkor politikai ideológia lesz az összetartó elem, és ennek megőrzése lesz a legfőbb cél. Ha gazdasági alapokon hozunk létre közösségeket, akkor ennek a gazdasági egységnek a fenntartása lesz a legfőbb cél, és amíg ebből a tagok hasznot húznak, fenntartják, amint ezt nem érzik, felbomlik a gazdasági közösség.

A vallási közösség létrehozására szükség van közös istentapasztalatra, és közösségi elhatározásra, hogy ezt a közösség a maga életképességének megtartására meg tudja őrizni. Életéből az isteni vezetést soha nem fogja kiiktatni. Az isteni törvényeket életfontosságúnak tartja, és tudja, azok elfelejtése vagy áthágása az egyén és a vallási közösség halálához vezet. A vallási közösség csak az Isten éltető erejéből maradhat fenn, ennek a szimbóluma a szövetség vére, amely a meghintés szertartásával az áldozat és a nép vérével egyesíti. A vallási közösség életében mindig nyomon követhető az isteni élet megnyilvánulása, amely külsőleg ugyan csak szabályozott életet jelent, bensőleg azonban a tagok tudják, hogy csak bizonyos törvények által tudnak közösködni az Istennel, vagyis fenntartani Isten és ember szövetségét.